

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механичарима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

ЧОВЕК КАО ЗЛОЧИНАЦ

од М. П. Јовановића.

(НАСТАВАК)

Злочинцима су тек мало што знани они мотиви и принципи, који гоне човека да не буде себичан и саможив, који га чувају да не чини зло, него да живи чистим, наравственим животом. Ако се што од тога на злочинцу и примети, противречно животу му, брзо се тачнијим испитивањем дозна да то није ништа, да он о моралности своје радње не води никакву рачуна и не показује осећања за то. Доста је злочинаца који се дрско смеју свему што их религија учи. Није их мало који спољње чине све што религија прописује, али ништа више; а неки се баш из све дубине своје предају молитвама, наравно да су нам многи од њих сумњиви притворношћу или су можда умоболни. Да пак и окорели злочинац може бити побожан и биготан, давно је познато. Многи су, како казује Ломброзо о италијанским злочинцима, огрезли у празноверицама. *Фери* је међу 200 убица видео само једног који је атеизам исповедао. — Прва погодба свему моралноме јесте пуна и увек једнака *љубав ка истини*. Лаж по себи је радња неморална; ко је се не клони, није заслужан ни да се зове моралним човеком. Они из навике злочинци без изузетка *непријатељи су истини*, јер би она дала познати одмах колико су они гадни, а лаж им је једино средство кога се прихватају да би улепшали своја недела. Таког злочинца или никад ништа није покретало да истину цени а лаж мрзи, или је силом прилика и навике научно да себе сама и све друге обмањује претварањем и лажи. Лаж је специфична особина сваке злочиначке природе. *Thomson*, у својој расправи »Криминална психологија«, вели: »Лаж је болест код злочинаца; истину казати није право. Честите људе истина везује једно за друго, злочинце као да везује једно за друго лаж. Злочинац лаже, јер нема савести«. Велики познаваоци злочиначког света тврде: да све врсте крадљиваца беспримерно и збиља необично вешто лажу, па и сви остали да јако лажу или бар хоће да лажу, јер пример је зараза; да већ ни сами не знају да лажу, толико им је лаж постала друга природа да лажу и себе саме.

Саосећање у патњи других и готовост да другима помогну не може се са свим одрећи злочинцима. Често ће од оног што случајно и мало имају дати неки део да ублаже невољу другог и заложити своју телесну снагу да другоме у таквој прилици у помоћ притеку. Но не треба мислити да они то чине из какве чисто моралне побуде. Ко својим ближњима тако смишљено толико зала чини, не може имати саучешћа у њихову јаду и невољу. Злочинчева готовост на жртву и услуге у таким случајима долази само из неке доброћудне слабости или из наде да се по том и њему што учини. У злочинаца је необично слабо изражено саосећање у патњи и боловима болесника и рањеника услед несрећних случајева. Истина осуђеници, радећи као болничари у казним заводима, махом се јако труде да одговоре својим дужностима, али то не иде с онолико усрдности и топлине колико око болника треба и колико може бити само у оних, који и сами осећају болове болесникове. Људи из нижих слојева махом су грубе природе, без виших и племенитијих осећања, а у свету злочинаца то је још више изражено. Ово немање саосећања у злочинаца хоће

да припишу слабој осетљивости на кожи злочинаца да осети свој бол, те по томе да у њих нема мерила за поређење бола других људи; али ми смо видли да се то не потврђује као особина самих злочинаца.

Број приметно умоболних или с манама ума међу злочинцима је знатно већи него међу светом незлочинаца. Тај факат утврђен је као несумњив у свима земљама, у којима се казном судству и извршењу казне поклања пажња која треба. Нека би се и узело да неки део губи свој ум утицајем самог заточења, тај део је тако мали да и без њега остаје факат, да су психички поремећаји међу злочинцима знатно чешћи него у осталом свету. То у осталом није никакво чудо, кад се имају у виду они многи и јако штетни утицаји, који воде поремећајима ума и кад се зна да може бити ни у ком кругу или слоју човекова друштва не дела укупно и једновремено толико фактора, кадних да изазову поремећеност ума, колико у свету злочиначком. Довољно је за то само да подсетимо на дегеративни карактер телесне и психичке конституције класа злочиначких и на велико наслеђивање свих оних момената од чега потомство тако јако пати. Али нигде није тако тешко изнаћи те наследне утицаје као код злочинаца: многи су ванбрачно рођени, многи су рано остали сирочад без родитеља или напуштени. Па ипак стоји као поуздано, да је умоболност међу осуђеницима у већини случајева разјашњена физичким и моралним наслеђивањем. На злочинце не само да се није утицало рационалним васпитањем, које би отклањало многе ексцентричности а изравњавало по коју несавршеност и ненормалност јачањем и снажењем других којих особина духа, него се баш противно радило, васпитавали су се тако, да се свему са чим су рођени и што су наследили, да се свима неопаким и болесним инстинктима давао и даје са свим слободан мах да се развију и плод донесу. И тако су злочинци, напуштани и остављани, остали без индивидуалности вољом јаке и за отпор подобне, без духовна и морална карактера.

На ове психичке мане, као и на то шта од њих може бити, није без непрестаног утицаја читав низ штетних соматичких прилика, од којих се нарочито две морају поменути, а то су: *повреде главе* и *пијанство*. Да трауматске повреде, случајне повреде главе, осем акутних повреда које су у великом потресу мозга, чине индивидуу наклоном умној поремећености, а често и да су узрок за психозу*) која ће се развити тек после дужег времена, доказали су поуздано и старији и новији психиатри. А у свету злочиначком зацело нису ретке повреде главе, као што се може мислити већ по томе, што се често туку и у пијанству стрпоштавају. Таква стања, баш и кад не бисмо узели у рачун онај грдан број шамара и удараца по глави којима су злочинци злостављани од својих немилосрдних и често небрачних родитеља или других старатеља, изазивљу, уз психозну раздражљивост, карактеристичан квар и у моралним особинама, а то су све симптоми повреде у мозгу, за којима се често после много година јасно покаже душевна болест. И онда многи злочинци зацело могу да се сматрају само као посредне последице каквог ранијег траума. Но још је више пијанство узрок умоболности. Да тако

*) Психоза је назив за поремећаје ума од дужег трајања, а код којих се нису дале наћи одређене узрочне промене на мозгу, где, дакле, душа, како изгледа, »сама од себе« пати.

мора бити, биће јасно чим се посмотри у колико случајева умоболност у опште долази из злоупотребе алкохола као и колико се злочина у пијанству учини. Да не бисмо може бити досађивали читаоцима овога листа излагањем статистичких података о томе из разних држава европских и Сев. Америке, нека нам је допуштено само исказати, да ти подаци кажу, да је међу умоболнима, којима се узрок болести могао испитати, знатан проценат оних који су били пијанству одани. Није мањи а од чести још и већи је проценат злочина у пијанству почињених.

Да ли је умоболност злочинаца нешто по чему можемо дознати у којим су злочинима и недопуштеним радњама учествовали и има ли у томе какве узрочне везе? По испитивањима која су чињена и прибраним подацима као да те везе има. Злочинци, који су кажњива дела чинили у превеликој раздражености, нагнани на то својом унутрашњошћу, у афекту, помере умом чешиће од оних, који су злочин учинили из обичног „користољубља“, како закон каже, из хладног прорачунавања. Анализујући пак случајеве, који се ради статистике износе, показује се, да се по формама болести ништа одређено не да закључити односно почињених злочина, јер су свуда код умно оболелих злочинаца заступљени сви облици тих болести. Као несумњиво изгледа да је само то, да у већем броју и брже умно оболе у казним заводима они осуђеници, који су из какве страсти постали злочинци. У том погледу заслужује помена већи проценат боловања међу осуђеницима за срамотне телесне насладе, које опет имају свој извор у слабоумности, као што се и већи проценат злочина објашњава насилном радњом умно пометених и епилептичара.

Међу злочинцима много већи је број оних који су само с недостацима умним, оних који су само несавршене психичке организације или нешто оронуте и непотпуном постале услед какве болести, него што је број оних који су очевидно и са свим јасно умно поремећени, болесни. И међу њима има у знатној мери таквих, код којих ће бити тешко одлучити да ли су умно здрави или болесни, као што је и у опште тешко повући оштре границе које би делиле све умно здраве људе од свију умно пометених. Међу злочинцима и осуђеницима много је њих који се згодно обележавају као *minus habentes*, који стоје између здравих и умно болесних, јер као год што се не даду строго одређене границе повући између здравља и болести у опште, исто се тако и у развиту може бити баш нарочито душевне болести не да назначити тачка, на којој престају психичке изјаве нормалног живота духа. Код тих психички ненормалних злочинаца и осуђеника може се разликовати више категорија, ма да и ове прелазе једна у другу.

1. *Слабоумни*. Раније смо видели, да је у злочинаца у опште интелигенција, моћ схватања и комбиновања, мање развијена него у незлочинаца, да су у њих осетљивост и осећајни живот отупели, а пре свега да су снага воље и моћ отпора мањи. Стане ли се сад, ово осредње психичко несавршенство спуштати још ниже, било у целини или у појединим му деловима, онда настају ступићи слабоумности, којих може бити и у животу слободних људи, па ни ту да се не сматрају као поремећеност ума. Немајући подобности ни истрајности за уредан живот и правилан начин пословања, ни снаге да у критичним приликама кажу *за* и *против*, да одмере све околности па да снагом воље прегну на једно или друго, те су индивидуе несталне у тежњама и расположењу, поводе се за тренуцима и не могу да се одупру и отму од онога што их моментано покреће. Ако су се тако више или мање случајно већ нашли на путу ка злочину, опомене и казна немају озбиљнога дејства на оно што су намерни; тупи су и равнодушни у новом стању које за тим дође и, остављени себи самима, све се више губе и телесно и душевно. Међу злочинцима је много таквих индивидуа, и то како оних који у злочине западну још као млади због недовољног развита природних дарова или услед социјалних прилика, тако и оних који у старости из свију кругова друштвених придолазе. Многи слабоумни злочинци нису тако дефектни умом, да бисмо их могли сматрати као кривично са свим неодговорне, међу тим са свим је несумњиво да они нису кадри предвидети замашност и сав значај своје радње. Може, даље, онај који је у затвору и бити слабоуман, а у обичном животу не бити, јер затвор може на дух његов утицати тако, да му ум ослаби, а ослобођен враћа се

у раније стање. Но не да се порећи ни то да има слабоумних, које треба сматрати баш као луде и кривично неодговорне. Разни ступићи слабоумности заступљени су нарочито код злочинаца противу наравствености, а тако су, као што је познато, нарочито слабоумни из дубоке старости. Највећи је контингент слабоумних и идиота у заводима за поправку, узетих ту због просјачења и скитничења. Њих обично ништа не везује за породицу, за отаџбину, не мисле на будућност, не старају се ни за сутрашњицу.

2. *Импулсивно насилни*. Међу злочинцима свих врста, нарочито међу онима у поврату, вреди нарочито запазити број оних код којих дођу тренуци правих напада, када се осете нагнани да излију бес, и покажу силу своју. У том својству духа они се дају посматрати често само на месту кажњивог дела и пре свију долазе у ону сумњиву граничну област. Док њихово држање и расположење пред сами излив беснога насиља и сама обест одају са свим приметно карактер болеснога, пошто је испраскао и катастрофа се свршила, враћа се психички мир, нормална увиђавност и искрено кајање. Ту није нека лажна представа која води тим нападима, него се појављује напон несноснога бола, преувеличавања јаком, болесном раздражљивошћу, која кад пађе одушке и излије се осећају се олакшано. Затвореник јако и од срца жали што се догодило, не може увек да се сети појединости и са свим стрпљиво сноси казну. Приличан број злочинаца ове категорије изгледа као врло вероватно да пати од прикривене епилепсије. Осуђеници ове врсте необично су раздражљиви и бујна темперамента, а у казним заводима иду потиштени и мргодни, јако неповерљиви према службеном особљу и осуђеницима осталим; пате од главобоље, од мисли које их у немир доводе и од којих силном и са свим свесно хоћу да се отму. Чине махом све што треба да чине, али све некако тврдоглаво, љутито, набусито, док од једном јако узбуђени не стану праскати против осталих осуђеника, откажу рад, почине грубе ексцесе, поценају одело, полуцају прозоре, па и себе стану сакатити. Сматрају их увек као најгоре и најопасније зликовце и крајње неваљалце, те се и у казним заводима често строго казне дисциплински, док се тако ова несрећна лица не приклоне и савију.

3. *Морални идиоти*. Многи злочинци свеколиким држањем својим како према себи тако и према осталим људима, чинећи једнако оно што не треба, и пре него што учине и пошто учине злочин, показују се у толикој мери без моралних осећаја и толико морално пали, да се морамо, хтели не хтели, питати: да ли су такве индивидуе умно здраве или болесне? На таким личностима обично се не дају приметити да су им умањене интелектуалне подобности, са свим логично мисле и знају све последице онога што чине; само у области моралног осећања и делања искварени су, перверсни. Је ли узрок тој нормалној ненормалности у недовољној организацији мозга и онда је ли учињено зло радња једног умоболнога? Или мотив за такву радњу долази услед каква недостатка у етичком карактеру и онда да ли се може учинилац тога дела узети као кривац?

Међу научницима било је људи, чији је глас много вредно, а који су у моралној идиотији (*moral insanity, folie morale, sittliche Idiotie*), и без икаквих других знакова поремећаја осталих функција духа, гледали неку нарочиту врсту душевне поремећености. Па и у најновије време *Nach Tuke* износи моралну идиотију као засебан облик болести. Та болест, вели он, карактерисана је тиме, што је субјекат њен изгубио моћ да влада ниским пожулама и што су му искварени етички и морални осећаји, а сва интелигенција остала му недирнута. Ломброзо, који је, пронашавши и упорно бранећи свог т. з. „урођеног злочинца“ (*deliquente nato*), идентификовао овога с моралним лудаком, држи моралну идиотију са злочинном за нарочити облик душевне поремећености. Па да ли се немање моралних осећаја заиста може сматрати као један засебан облик умне поремећености? Има ли моралне идиотије, т. ј. психичке болести, која би се јављала само као перверсност или квар у области етичкој, као чињење само онога што не ваља, а да је *душа у свим другим појавама здрава*? Тачнија посматрања личности које су ту у питању, примена свих егзактних факата којима наука располаже и искуство које имамо како на злочинцима тако и на умоболнима најодсудније противни су учењу које ово потврђује. У новије време прогресивно расте број

најпозванијих стручњака, који су противни таком учењу и који траже да се и само име moral insanity са свим прогна из психијатрије, јер је несрећно изабрано и само збуњује као ниједно друго име болести.

Изолирано разболевање саме сфере моралности већ због тога је немогуће, што нема неког нарочитог чула за морал, што нема никаког посебног центра за моралност. Да у централној нервној системи има таког центра за моралност, који би ту био још пре рођења а после се само даље развијао, закључује се само голим умовањем, посматрањем спекулативним, које нема основе ни у којим научним фактима. Нема органа у коме би биле локализоване моралне особине. Оне се задобијају као производ интелигенције, кога може услед разних узрока и не бити, а онда немање тога не може ни бити нека са свим засебна болест, нити се о томе недостатку може говорити као о нечем урођеном. Ако и има злочинаца, чија су дела карактерисана у погледу моралности противно огромној већини осталих људи, не треба у том видети неку болесну организацију њихове нервне системе, него треба узети да ова особеност њихова долази из других повода њихове индивидуалности и ове истраживости. (Наставиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

I. Суђење по грађанским споровима

Суду општине трстеничке

По гласу ових 12 комада приложених лекарских рецеписа, издао сам из моје апотеке лекове за Марка Станковића, олд. берберина, који износе укупну вредност 72 динара. Више пута сам се са захтевом за исплату обраћао Марку, но он ме ни до данас није хтео измирити, зато сам принуђен тужити га суду са молбом да га на плаћање ове суме осуди, да ми накнади плаћену таксу и на име трошка и дангубе 10 динара.

За доказ постојања дуга служе ми рецеписи, који се увек по исплати тамо означених лекова издају.

Основ тужбе дуг од узетих лекова.

Вредност тражбине 72 динара.

Доказ писмен.

10 јуна 1899 год.

Трстеник.

Мијаило Недић,
апотекар.

Бр. Завести тужбу у деловодни протокол, затим одредити рочиште за расправу овога спора на које позвати обе парничне стране.

10 јуна 1899 год.

Трстеник.

Председ. суда

Рађено у суду општине трстеничке, 16 јуна 1899 год.

Белешка

по спору
Мијаила Недића, апотекара
противу
Марка Симоновића, берберина.

Судили су:

Председник суда
Кметови

Због 72 динара дуга од лекова.

Бележио писар.

На данашње рочиште дошао је само пуномоћник тужиоца, Ненад Симић, бив. чиновник.

Тужени није дошао, и ако је позив примио, нити је свој изостанак оправдао.

Прочатана је тужба. Пуномоћник тужиоца оста у свему при истој, тражећи за данашњи предстанак 12 динара.

Судски разлози:

Из поднетих рецеписа види се, да је тужени Марко, за изузете лекове из апотеке тужиоца, задужен са 72 динара. Тужени на рочиште није дошао нити је свој изостанак оправдао, са чега се има сматрати, да је изгубио право примедба на вредност поднетих исправа за доказ — § 140 тач. а. грађанског поступка. Према свему овоме суд сматра да је тужилац своју тражбину потпуно доказао, и зато, на основу § 6 и 13 грађ. судског поступка

пресуђује:

Да тужени Марко плати тужиоцу 72 динара дуга од лекова, да му накнади плаћену таксу у 4-80 динара и на име трошка и дангубе 10 динара.

Пресуда је пуномоћнику тужиоца саопштена одмах а туженом да се саопшти.

Од суда општине трстеничке, 16 јуна 1899 године Бр... Трстеник.

Писар.

Председник суда
Кметови.

II. Суду општине ивањичке

Никола Радовић, олд. кафеџија, позвао ме је прошле године у месецу јануару да му прегледам и лечим жену која се била поболела. Његовом позиву сам следовао и нашао да жена лежи од запаљења плућа. Наредио сам све што треба и написао потребне лекове. Како је болест била веома опасан карактер узела, то сам морао сваки пут два пута дневно а више пута и преко ноћ долазити да обиђем болесника и да му укажем лекарску помоћ.

Болест је трајала 15 дана, докле се болесник није придигао и када му је моја помоћ на даље непотребна била. За време болести учинио сам 38 визита, као што моја рецептна лекарска књига гласи и по којој сам Николу задужио са 76 динара рачунајући му лекарску визиту — посету са два динара.

Тражио сам од Николе да ми овај дуг плати, но он то не хте ни до данас, после толиког дугог времена, учинити, зашто сам принуђен тужити га суду са молбом да га на плаћање овога дуга осуди изволи, да ми плати на име трошка и дангубе по овом спору 20 динара.

За доказ подносим извод рачуна из моје рецептне лекарске књиге, и допуно њу се заклету.

Основ тужбе дуг од лекарских услуга.

Вредност тражбине 76 динара.

Доказ писмен и допуна заклетва.

18 маја 1899 год.

Ивањица.

Милосав Гајић,
срески лекар.

Бр. Завести тужбу у деловодни протокол, затим одредити рочиште, на које позвати обе парничне стране.

8 маја 1899 год.

Ивањица.

Председник суда.

Рађено у суду општине ивањичке, 25 маја 1899 год.

Белешка

по спору
Милосава Гајића, лекара среза моравичког
противу
Николе Радовића, мех. олд.

Судили су:

Председник суда
Кметови

Због 76 динара дуга од лекарских услуга.

Бележио писар.

На рочишту су обе парничне стране.

На понуду суда нису се могли поравнати.

Прочитана је тужба. Тужилац оста у свему при истој, тражећи за данашњи предстанак 10 динара.

Тужени рече: Истина је, да је тужени лечио моју жену у то време које у тужби наводи, но све што сам му за његове услуге остао дужан платио сам му тиме што је 3 месеца његов коњ био у мојој механској штали на рани. О овоме смо још у априлу месецу рачун пречистили, према чему му нисам ништа остао дужан, а да сам му што давати имао он би ме раније тужио а не после године дапа. Сад му је право на тражбу застарело и ја молим суд да га одбије од тражења.

Судски разлози:

Тужилац своју тужбу за наплату дуга од лекарских услуга, подноси суду тек после 15 месеци, а тражбине овакове природе застаревају за годину дана. — § 928 б. грађ. закона. Тужени се брани застарелешћу, зато суд на основу § 6 и 13 грађ. поступка.

пресуђује:

Да се тужилац од свога тражења као застарелог одбије. Пресуда саопштена парничарима одмах јавно у суду.

Од суда општине ивањичке, 25 маја 1899. год., Бр...

НВ. Заведи белешку и пресуђење у протокол суђења.

ЛЕПИ ШАЦА

(ИЗ БЕЛЕЖАКА ЈЕДНОГА ПОЛИЦИЈЦА)

И он је злочинац на свој начин и ако не зна да је то. Ходите да вас и са њим упознам.

Сви га знају под именом: лепо Шаца. Родом је из Аустро-Угарске. Србин је. Има му тако око тридесет година. Црномањаст, средњег раста, лепа округла лица, има мале црне бриче, браду брије. Увек је насмејан и разговоран. Често и духовит. Носи се по најновијој моди и редовно је намирисан. Шта је био прва кад је прешао овамо, не зна се. После је био чиновник у неком новчаном заводу, затим трговачки агенат, књиговођа једне повеће трговачке радње, а сад је и опет агенат. Имаде доста познанства, махом поради посла, или кафанских, и сви га познаници радо имају због уменности и веселости. А упознаје се без икакве натеге. У томе се чак одликује и са приличном наметљивошћу... Много чита романа, и врло се често заљубљује. Час се заљуби у очи, час у нос, час у уста, једну је госпу обожавао кад је гледа у леђа. »Рихтиг«, причао је својим друговима, »та госпа има метар у леђима. То је божанствено!« Хоће често и да лепе јунакиње из романа проналази у својој околини.

»Пази, ено Мелите«, чух га једном у мимоходу где рече неком свом другу за једну госпу. »Мало пре је прошла и Жилета. Ах, дивна женица«.

А кад је читао причу »Под кестеновима у Саксонској башти« где се описује леп котлац на врату јунакиње у причи, повилио је завирујући свако женско чељаде у врат. Зарад тог толиког истраживања лепог котлаца у мало није на сред Калемегдана добио шамар од једног артиљерског капетана кад је овај са својом женом тамо шетао.

Него поред толиког и таког заљубљивања он има и једну другу махну, која је у вези са овом, а у тој махни и лежи његов злочин. Воли да игра пред светом улогу заводника, Дон-Жуана. Док је био млађи он је само сањао како за њим све женске луде, како се убијају због њега, са њим беже од својих мужева чак у Америку итд.; а позније, кад виде да између његових романтичних жеља и Београда нема ничега сличног, отпоче да своје жеље протура као истину. Међутим, он не спада у ред оних, који просто слажу да је било оно, што њима годи; не, таква је лаж од несигурног успеха, — он себе продаје за несумњивог заводника на много поузданији начин и тиме му је злочин успешнији.

Хајдемо мало за њим. Само један случај све ће нам објаснити. Јутро је, десет сати и ено лепог Шаца где силази од позоришта на ниже. До сад је ишао обичним кораком повијајући се из кукова, ал' од како дође у Б-ску улицу, одједном се укочи и пође достојанственије. Кад би спрам прозора госпође Лене, пензионарке, старе удовице, поче ићи сасвим полагано, погледајући испод ока у њену одају, госпођа Лена га спазила и загледа га.

»Одкуда овај овамо«, помисли она, па спусти плетиво и брзо се закљони за завесу. »Баш да видим где ће! Сигурно ће код оне дрљаве Маце!«

А лепо Шаца приметио госпођу Лену иза провидне завесе и нарочито се полако и плашљиво обазире око себе. Изгледа као да се нечега плаши.

»Аха, ту смо«, промрмља госпођа Лена и полако отвори прозор, па стаде за Шацом извиривати. »Ама, само где ли ће ова лолла, да ми је да знам?!«

У том се Шаца срета са једним судским писаром. Писар му иде у сусрет, а он се учини да га не види.

»Шта је, што си се ти, Шацо, тако погордио«, повика му писар, а Шаца се као трже.

»А, гле, ти си! Сервус, сервус! Ја се баш нешто забринуо, па те и не видех«.

»А одкуда ти овамо у мој крај? Да није какав — лов«, пита га писар и љубопитљиво му се уноси у очи. А Шаца све збуњенији.

»Та није, мани, какав лов! Него пошао сам у визиту код госпође Сабљишке. Знаш, ја и она смо другови из детињства, па ме увек, тако, зове«.

Писар се стаде грохотом смејати.

»Зар ти и она другови из детињства? Кома га ти то?

Па она је из Јагодине, а ти отуд из Кикинде, одакле ли си? Ха, ха, ха!«

Шаца као сасвим збуњен укочи очи. После се мало као поврати.

»Нешто мислим; није, погрешно сам! Не ја и она, него ја и господин мајор Сабљић, ми смо стари коморати. Једном ме је он, док смо још били деца гурнуо у Тамиш. После је зато од мог оца добио батине да је све дрекао«.

»Батали, батали, не лажи, — не слага ме«, повика писар и стаде га трести за рамена. »Зар ти и Сабљић опет другови из детињства. Па њему је ваљда било двадесет година кад си се ти родио. Може ти отац бити!«

Шаца га погледа узневерено, промрмља: »антр њу, антр њу« и живо пође дому Сабљишевићевом.

Дом је Сабљишев једнокатан са сутереном. Врата су на средини. Шаца заста пред вратима, обазре се око себе и онда полако отвори врата. Ту заста поприлично вадећи мараму и бришући очи и бркове, а затим погледа још једном око себе и нагло затвори врата са собом.

Баш је служавка Маришка испирала судове кад се пред кујном указа наш Шаца.

»Добар дан, госпојце«, рече он, љубазно се насмеши и дохвати се мало за шешир.

»Добар дан, добар дан, убрза Маришка одушевљена Шацином пажњом и хитро обриса руке кецељом. »А кога, молим, тражите?«

»Дошао сам да се ради неке ствари известим: станује ли још овде господин Јеротије Панић, телеграфиста?«

»А, овде никакав телеграфист не станује. Овде станује господин Мијајило Сабљић, мајор«.

»Тааако! А од кад је се он иселио одавде?«

»То вам не умем казати. Ја мислим да он никад овде није становао. Ово је господин Сабљишева кућа«.

»Није, није варате се. Ја сам код господина Јеротија долазио баш у ову кућу пре две године. Кућу сам добро запамтио«.

И сад се заврже читав разговор између њих двоје. Почело се од измишљеног Јеротија, па се продужило тиме, где је све до сад Маришка служила; колико има плате; каква је госпођа Сабљишка спрам млађих; како је господин Сабљић врло добар човек али сваки час побољева; како је госпођа од зимус само једну хаљину правила, како је млеко водено итд. Једва после пола сата и више излазио је наш познаник из Сабљишеве куће. И опет је као при уласку полако отворио врата и плашљиво извиривао на улицу и онда је као лопта искочио напоље.

На улици га нађе неки трговчић са Зерека.

»О, сервус!«

»Сервус!«

»Одкуда ти овамо?«

»Па, мало се лудирао. Био мало ту у посети код госпође Сабљишке«.

»Па зар ти правиш посете женама кад им нису мужеви код кућа, а?! Бога ми ту су нека замешателства. Знаш ја тебе!«

»А, није, није, части ми«, брани се Шаца, па погледа преда се и као мало трже и нагло се саже и отреса лево колело. »Није, ја бих бар теби казао!«

»Та, што се браниш, којешта. Видим ја већ шта је у ствари. Али — алал ти вера! Сабљишка је једна од најлепших жена у Београду.«

*

Још истог вечера злочин лепог Шаца потпуно је сазрео. У једном друштву код »Коларца« причао је онај судски писар како је јутрос сабајле ухватио Шацу и госпођу Сабљишку код једне »мамице« на Дорћолу; опет пред »Талетовом кафаном« причао је онај трговчић; како је прошао поред Сабљишеве куће и видео Шацу и Сабљишку где се на прозору јавно љубе, а кад је после Шацу срео, овај је био сав блед и са прашињавим коленима; и најпосле, она пезионарка госпођа Лена баш је у то време занимала читаво друштво на Врачару са једном врло дугачком и врло скандалозном романтичном причом о Шаци и госпођи Сабљишки, и очајнички завршила:

»Срам је било, има мужа као град и она тражи којекакве петлиће. И то ми је нека жена; а има и деце, несрећа једна!«

И тако је лепа Шаца протуриса своју лаж, а једна честита жена била на најгднији начин оклеветана. А ово није Шаца ни први ни последњи пут.

Ј. Митровић.

У ЗАСЕДИ

— ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА —

Друштво створено за сузбијање крађе дивљачи уродило је својим плодом. Слава вам, господо ловци, слава вам! Олово из шумарских пушака проредило је трње у шумама.

Купо, шумар у шуми Ла Сангл, имао је скоро педесет година, али је био још држећи човек. На његовој опаленој кожи није било ни једне беле длаке; угасито риђа коса и брада јаке су као чекиње дивљег вепра; његово тамно око продире онога на кога је управљено; усне су му танке и бледе. Навикнут да живи под дрвећем, он је постао ћутљив; навикнут да се пати, он је постао тужан.

Када му је било тридесет година имао је жену и двоје дечице... Један париски ловац одведе му жену, старије дете једнога дана нагази на пушку и тана му разнесе мозак.

* * *

Купо је имао само једну кћер, лепу као што је и мајка била; смеђу, црних очију и плаве, златне косе,

Жени је било двадесет година, и она је волела. И тако, једно вече, кад јој се отац вратио из обилажења шуме, и када је обесио пушку о клин, откопчао блатњаве доколенице, када се саломљен бацио на тврду постељу, и када је његов велики риђи пас Биско испружио се у пепелу, она се лагано као мачка искраде из кућице, и потрча дубље у шуму да вађе лепе свеже образе и страсне, дебеле, румене усне свога љубавника —

* * *

Ветар звижди и стреса лишће са дрвећа, а уплетене дивље купине повијају се, попонац и бршљан кидају се и лелујају се у ветру...

Купо се разби сан, пробуди се и рече себи:

— До врага! Ђаволски згодно време за зверокрадицу... како би било да прођем мало кроз шуму?... Бар да се разгалим мало и да испразним пушку...

И он откачи пушку, напуни је сачмама нумера 2, нервозно и журно закопча доколенице, и, без торбе ловачке, без пса, прескочивши ограду, он уђе у шуму.

— Аха! ево трага... изгажена трава... мирише на човека!

Клекнувши на земљу, он креше огњило, и при светлости труда, брижљиво тражи згажени траг.

— Тако је... неко је прошао... Човек је... за њим!

Ишао је на претима, брижљиво пазећи да му се ход не чује.

— Ух!

Посрнуо је. Саже се да види нашта је нагазио, и пипајући нађе.

— Замке!!!... Ох! ох! канап... да видимо где то води.

И тада, четвороношке, пузећи, клижући по мокрој трави, ишао је за трагом; коприве су га жариле а трње га крвавило. Ишао је непрестано напред, и његово око, навикнуто на мрак, тражило је да кроз таму продре у шуму.

— Још једна замка! И друга! Охо! охо! Још! Ах! ту је крај. Добро је!

Усправи се и стаде у сенку једне огромне букве. Глава му је била подата напред, а око му је секло шуму, пушка му је била на грудима, прст му је додиривао ороз.

Чуо је како се трава и трње ломи, како лишће шушти под корацима који су се удаљавали.

Купо и не дише.

* * *

Ивица шуме је тек на пет стотина корака од шумара; и на рудини се ипак могу опазити сенке оних који ће доћи.

Како Купо последњи пут обилази шуму у десет, а први пут у два часа из јутра, то ће зверокрадице између тих часова доћи да покупе своје замке.

Добро је! чекаће их!... чекаће непомичан! Ноћна роса поквасила је његово већ знојаво чело, ладан ветар шиба му у лице...

Шта све то мари! он ништа не осећа! чврсто стоји на својем месту, и чека своју дивљач, његово олово мора се зарити у месо; човека или животињу он мора убити.

Само ко је живео под дрвећем може разумети ту грозницу... мозак гори, груди се надимљу, срце лупа, дисање укће, руке које пушку држе као да су од гвожђа, али прст игра на орозу.

Већ је један час како је ту... непрестано непомичан, као и дрва која су около њега.

Нешто се чу. Крха се грање. Суво лишће шушти под ногама. Човек је.

Око Купоа постаде фосфорски светло; он јасно види незнана човека како пређе пут и застаде на ивици шуме... и затим како ћутљиво шета, и као да пажљиво мотри на све стране.

— Није сам, шапутао је Купо; господин чека своје другове... ако! ако!...

И његови прсти још грчевитије стискоше убилачко оружје.

* * *

У шуми уво се развија; оно разликује сваки шум, шуштање лишћа, наступање дивљачи и кораке човекове.

Шумар је наћулио уши; грање се ломи по трагу којим је он ишао... он сада све разуме: опкољавају замке. То не иду само на дивљач, но и њега лове.

— Аха! Канда је то читава компанија. Али пре но што остали дођу, да продиванимо мало са овим.

Он узе на нишан... кораци се приближују, и када кроз проређено грање опазе неки црн облик, груну из пушке...

Шумом двапут одјекну. Ветар звижди, дрвеће шкрипи... Човек који је био на ивици даде се у трк.

* * *

Купо је очекивао неколико минута, и затим, видећи да се ништа не миче, он пузећи и вукући своју пушку пође у напред... Рука му се окваси нечим топлим: то је била крв жртве на коју је он пуцао. Задрхтавши од главе до пете трже се. Ма како да је свикао на смрт, делећи је тако често, и очекујући је посведневно, додир са лешином застрашивао га је.

Он удари огњилом, а димњаву светлост труда принесе крвавом лицу...

Страховит, потмуо крик излете из грла шумарева, шчепавши се за косе, несрећник се стропшта у трње, урличући од бола...

Купо је био убио своју кћер!

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угричић

25

— Ама ја не говорим сад о доказима, него о питању, о томе, како они свој посао схваћају! Али, до ђавола!... Тако су га, дакле салетали, боцкали, гњавили, мучили, док није најзад признао:

»— Нисам, вели, нашао на тротоару, него сам нашао у стану, у коме сам мазао са Митрејем«.

»— Како то?»

»— Па ето тако: ту смо, ја и Митреј, мазали цео дан, до осам сахата, и спремали се да идемо, а Митреј узе четку, па ме намаза по лицу бојом, намаза ме он тако бојом по лицу, па побеже, а ја за њим. И трчим тако ја за њим, и дерем се из свега грла; а онде, где се са степеница силази у капију, натрчао сам у легу на кућњег надзорника и на неку господу, — колико је с њиме било госпде, не сећам се, — а надзорник ме је зато испсовао, и други ме је кућњи надзорник такође испсовао, и надзорникова је жена изишла, па нас је и она испсовала, и један господин је ушао с дамом у капију, и такође нас испсовао, јер смо ја и Миња лежали испречени на путу: ја сам био Мишку дохватио за косе и оборио, и почео га бубетати, а и Миња је, пода мном, мене дохватио за косе

и стао бубетати, а ми то нисмо чинили из пакости, него онако, баш из љубави, играјући. После се Мишка ослободи и побеже на улицу, а ја за њим, али га нисам стигао, него се вратим у стан, — јер је требало тамо успремити. Почео ја, тако, прибирати и чекам Митреја, к'о велим, можда ће доћи. Кад код врата за предобље, поред зида, у куту, нагазим на кутијцу. Погледам — лежи, замотана у хартију. Скинем хартију, и видим кукице сасвим малене, смакнем ја те кукице, — и, где, у кутији минђуше...“

— За вратима? За вратима је била? За вратима? узвикну на једанпут Раскољников, гледајући Разумихина мутним, преплашеним очима, и полако се придиже на дивану, подупирући се руком.

— Јесте... а што? Шта је теби? Зашто тако питаш? — Разумихин се такође подиже с места.

— Ништа!... сасвим полако одговори Раскољников, спуштајући се опет на јастуке и опет се окрете зиду.

Сви заћуташе за тренутак.

— Ваљада је задремао, па кроз сан овако, рече најзад Разумихин, гледајући упитно Зосимова; овај лако климну главом одричући.

— Дакле, настави, рече Зосимов, — шта је било даље?

— Шта је даље било? Чим је сназио минђуше, одмах је дограбио капу, заборавивши и стан и Мишку, па је отрчао Душкину и, као што нам је познато, од њега је добио рубљу, и слагао, да је нашао на тротоару, и одмах отпочео пити. А о убиству је тврдио као и први пут:

„— О свему баш ништа нисам знао, тек сам трећег дана чуо.“

„— А зашто се ниси до сада пријавио?“

„— Бојао сам се.“

„— А што си хтео да се обесиш?“

„— Због саме помисли.“

„— Због какве помисли?“

„— Да ће ме осудити на казну.“

— Ето ти, дакле, цела историја. Шта мислиш сада, шта су они из свега овога извели?

— Па шта да мислим? Има трага, ма какав да је, али га има. То је факт. Тек тако олако се неће пустити на слободу твој мазало.

— Ама они су га већ, ни узми ни остави, сада право у убице записали! Код њих већ нема никакве сумње о томе...

— Ама ти говориш којешта; разјарио си се. Па добро, а минђуше? Признаћеш и сам, кад баш истога дана и сахата, из бабина сандука минђуше падну у Николајеве руке, — признаћеш и сам, да је он на некакав начин морао доћи до њих? То није ситница код такве истраге.

— Како је дошао! Како је дошао? узвикнуо је Разумихин — и зар ти, доктор, ти, који си пре свега обвезан да проучиш човека и имаш прилике, чешће него ико други, да проучиш човека и имаш прилике, чешће него ико други, да упознаш човечју природу, — зар ти не видиш по свима овим подацима, каква је то натура, тај Николај? Зар не видиш, већ на први мах, да је све оно, што је исказао на саслушању, најсветија истина? До минђуша је дошао сасвим тачно онако, како је исказао. Нагазио на кутијцу и подигао!

— Најсветија истина! Ма да је и сам признао, да је први пут слагао!

— Саслушај ме, саслушај пажљиво: и кућни надзорник, и Кох, и Пестрјаков, и други кућни надзорник, и жена првога надзорника, и грађанка, која је у то време код ње у соби седела, и дворски саветник Крјуков, који је у истом тренутку сишао с кола и ушао у капију испод руке с дамом, — сви, то јест осам или десет очевидаца, једногласно сведоче, да је Николај пригнуо на земљи Дмитрија, лежао на њему, бубетао га, а овај се опет њему закачео за косе и такође га бубетао. Лежали су испречени на путу и сметали проласку; псују их са свију страна, а они, „као мала деца“ (израз самих сведока), леже један на другоме, вриште, туку се и кикоћу, обојица се кикоћу као људи, са најсмешнијим лицима, и јурећи један другог, сасвим као деца, истрчали на улицу. Јеси ли чуо? А сад добро промисли: тела су горе још топла, чујеш ли, топла, тако су их нашли! Ако су их они убили, или само Николај, а уз то обили и покрали сандуке, или само учество-

вали ма чиме у томе разбојништву, онда допусти, да ти, пре свега, ставим само једно питање: слаже ли се овако душевно располажење, то јест вриска, смеј, детињска туча испод капије, — са сикурама, крвљу, злочинским лукавством, опрезношћу, разбојништвом? Мало пре убијали, једва ако је прошло пет, највише десет, минута, — јер тако излази, кад су тела још била топла, — и, на једанпут, оставивши и лешине, и стан отворен, и знајући, да су овога тренутка тамо људи дошли, оставивши и пљен, они се, као мала деца, ваљају на путу, кикоћу се, привлаче на себе општу пажњу, и све ово тврде једногласно десет сведока!

— Свакојако чудновато! Разуме се и немогуће, али...

— Не, брате, не али... него ако су минђуше, које су се тога дана и сахата нашле у Николајевим рукама, одиста важан фактички доказ противу њега — али његовим исказима ипак сасвим објашњен, дакле споран доказ, — онда треба узети проматрање и факте, који га правдају у толико пре, што су ти факти неодољиви. А како ти мислиш, да ли ће, према карактеру нашега правништва, усвојити, или да ли су подобни да приме такав факт, — који је основан једино и само на чисто психолошкој немогућности, на једном само душевном расположењу, — као факт неодољиви, који би све отежавне и стварне чињенице, па ма какве оне биле, поништио? Не, неће усвојити, неће примити ни пошто, јер су, забога, нашли кутијцу, а, после и човек се хтео обесити, „што неби могло бити, кад се не би осећао крив!“ Ето, то је главно питање, ето, шта ме распаљује! Разуми!

— Та ја видим, да се ти распаљујеш. Али чекај, заборавио сам те питати: чиме је доказано, да је кутијца са минђушама одиста из бабиног сандука?

— То је доказано, одговори Разумихин намрштивши се и као да му није право; — Кох је познао ствар и означио дужника, а овај је тачно доказао, да је ствар баш његова.

— То је зло! Сад још нешто: није ли когод видео Николаја у оно време, кад су Кох и Пестрјаков отишли горе, и зар се не би могло то кадгод доказати?

— Е, па то је оно, што га нико није видео, одговори Разумихин љутито, — то и јесте невоља; чак их ни Кох с Пестрјаковим нису видели, кад су пролазили на више, ма да њихово сведочење и не би сада много вредило. „Видели смо, веде, да је стан био отворен, и да су у њему, можда, радили; али, пролазећи, нисмо обраћали пажње, и не сећамо се тачно, да ли су у том тренутку тамо били раденици, или нису.“

— Хм! Дакле све је њихово оправдање само у томе, што су се тукли и смејали. Узмимо, да је то веома јак доказ, али... Допусти сад: како би ти целу ту ствар објаснио? Како да објасниш налазак минђуша, ако их је он одиста онако нашао, како је исказао?

— Како објашњавам? Па шта са ту има објашњавати: ствар је јасна! Бар је пут, којим треба у овој ствари ићи, јасан и доказан, сама га је кутијца доказала. Онај прави убица је те минђуше испустио. Убица је био горе, кад су Кох и Пестрјаков лупали, и стајао је иза зашпиљених врата. Кох је слудовао и сишао; у то је убица искочио и потрчао такође на ниже, јер за њега не беше никаквог другог излаза. На степеницама се сакрио од Коха, Пестрјакова и кућнег надзорника у празан стан, баш у опом тренутку, кад су Димитрије и Николај из ње истрчали, престајао је иза врата, кад су надзорник и остали пролазили нагоре, причекао док су исчезли кораци, и сишао сасвим мирно управо у опом тренутку, када је Димитрије с Николајем истрчао на улицу, и сви се разишли, те никога у капији није било. Можда су га и видели, али им није пао у очи; зар мало света пролази? А кутијцу је испустио, кад је стајао за вратима, и није опазио, да је испустио, јер му није било до тога. Кутијца јасно доказује, да је он баш тамо стајао. Ето ти целе лакрдије!

— То је лукаво! Не, брате, лукаво је то. Шта више, и и сувише лукаво!

— Ама зашто, зашто?

— Па зато, што се већ све и сувише слаже... и лепо се испреплетало... баш као на позорници.

— Е-хе! узвикну још Разумихин, али се у том тренутку отворише врата, и уђе једно ново, свима присутнима непознато лице.

V.

То је био господин већ зрелијих година, усиљена држања, лепо развијен, са намргођеним и опрезним изразом на лицу, који је почео тиме, што је застао на вратима обзирући се унаоколо са увредљиво нескривеним чуђењем и као питајући својим погледима: „где сам ја то запао?“ — с неповерењем, па шта више и с неким тобожним страхом, готово и увређено, разгледао је тесну и ниску „бродарску ћелију“ Раскољниковљеву. Са истим чуђењем је по том пренео и зауставио свој поглед на самога Раскољникова, који је лежао на своме бедном, прљавом дивану необучен, чунав, неумивен и њега такође непомично посматрао. Затим стаде, са истом спорашћу, разгледати рашчупављену, необријану и неочешљану фигуру Разумихинову, који га је опет, са своје стране, дрско упитно гледао право у очи, не мичући се с места. Ово затегнуто ћутање трајало је један минут, и најзад, као што се морало и очекивати, десила се мала промена декорација. Мора бити, да је по неким, уосталом доста оштрим, знацима, увидео, да претерано строгим држањем овде, у овој „бродарској ћелији“ веће баш ништа успети, тек нови се господин у неколико умекша и улудно, али ипак не без оштрине, рече, обраћајући се Зосимову и наглашујући сваки слог свога питања:

— Родион Романић Раскољников, господин студент или некадашњи студент?

Зосимов се лагано крену и можда би и одговорио, да га није брже-боље предупредио Разумихин, кога баш није ни питао:

— Па ето га лежи на дивану! А шта вам треба?

Ово фамилијарно „а шта вам треба?“ сасвим је избило из концепта цифрастог господина; он се чак у мало не окрете Разумихину, али је ипак успео да се на време уздржи и брзо се опет окрете Зосимову.

— Ето Раскољникова! промрмља Зосимов, показавши главом на болеснике, затим зевну, при чему је некако необично много разјарио уста и необично их дуго држао у таквом положају. Па се онда лагано маши свога џепа на прслуку, извади велики, трбушат, златан сахат, отвори га, погледа и исто тако полако и тремо стаде га враћати у џеп.

А Раскољников је за све време лежао на леђима ћутећи, и упорно, премда ништа не мислећи, гледао на дошљака. Његово лице, које је сада окренуо од интересантнога цветића на тапетима, било је ужасно бледо и изражавало необичну патњу, као да је овога часа издржао тешку операцију или као да су га истом скинули са мучилишта. Али нови гост поче мало по мало будити у њему све више и више пажње, затим сумњу, па онда неповерење и шта више неку врсту страха. Кад је пак Зосимов, показавши на њега, рекао: „ето Раскољникова“, он на једанпут, брзо се подигавши, чисто поскочивши, седе на постељу и изусту готово изазивајући, али непрекиданим и слабиим гласом:

— Јест! Ја сам Раскољников! Шта желите?

Гост га пажљиво погледа и рече живо, изразито:

— Петар Петровић Лужин. Ја се с разлогом надам, да вам моје име више није засвим непознато.

Али Раскољников, који је очекивао нешто сасвим друго, тупо га и замишљено погледа и ништа не одговори, као да је име Петра Петровића чуо одиста први пут.

— Како? Зар ви нисте до овога часа још изволели примити никаквих вести? запита Петар Петровић, намрштивши се мало.

У одговор на то Раскољников се полако спусти на узглавље, забаци руке под главу и стаде гледати у таваницу. Лужиново се лице мало помрачи. Зосимов и Разумихин почеше га још с већом радозналешћу посматрати, и он се најзад очевидно збуни.

— Ја сам очекивао и рачунао, замрмља он, — да је писмо, које је послато још пре више од десет дана, на шта више, готово и пре две недеље...

— Чујте, зашто непрестано стојите на вратима? прекиде га на једанпут Разумихин: — Ако имате штогод да објасните, онда седите, а тамо вам је са Настасијом у двоје тесно. Настасијце, склони се, пусти да се прође! Прођите, ево вам столице, овамо! Провуците се само!

Он одмаче своју столицу од стола, начини мало простора између стола и својих колена и чекао је донекле у течно не-

згодном положају, да би се гост „провукао“ кроз тај узани пролазак. Тренутак је био тако изабран, да се никако није могло одбити, и гост се прогура кроз узани простор, журећи се и спотичући се. Дошавши до столице, седе и сумњиво погледа на Разумихина.

— Ви се, у осталом, немојте ништа бунити, лупну овај; — Рођа је ево већ пет дана болестан и три је дана бунцао, а сад се освестио, па чак и јео са апетитом. Ово овде његов доктор седи, тек што га је прегледао, ја сам пак друг Рођкин, такође некадашњи ђак, и сад га ето негујем; немојте се, дакле, због нас ништа бринути, нити устручавати, него продужите, шта имате, као да ми и нисмо овде.

— Хвала вам. Да ли ја само штогод не узнемиравам болесника својим присуством и разговором? упита Петар Петровић Зосимова.

— Н-не, промрмља Зосимов, — шта више можете га разведрити.

И он опет зевну.

(Наставиће се).

РАЗБОЈНИШТВО У ПРЕСТОНИЦИ.

Августа 29 тек. год. члан кварта врачарског јавио је Управи града Београда ово:

— Ратко Радовановић, шпекулант из Куршумлије, који је пре девет дана дотерао овде стоку ради продаје, — овога часа јавио је кварту, да су над њим, ноћас око 2 часа по поноћи, три непозната лица извршила разбојништво, и том приликом, отели му и однели: једну српску новчаницу од десет динара, и двадесет један динар у сребру и никлу, толико је свега и имао код себе.

— Разбојништво је како Ратко прича, извршено овако:

— Још с вечера дошао је к њему на место звано „Испод Липа“, близу ветеринарске школе, некакав повисок, прномањаст човек, са малим, црним брковима, у црном оделу и с шајкачом на глави, и причајући му, како је пошао у патролу (?), питао га, да ли је видео неког његовог друга? Кад је Ратко одговорио, да му друга није видео, непознати је отишао, али се доцније још два пута враћао Ратку и то сам. Око два сата по поноћи дошао је опет код Ратка тај непознати али не сам, већ са још два друга и том приликом, затражио од њега машине да запали цигару. У разговору, који је између Ратка и непознатог настао, поводом тога што Ратко, као „чобанин“, не имађаше машине, један од другова непознатог зашао је Ратку с леђа и ударио га испод колена, а у исти мах скочили су на њега и друга двојица и оборили га на

Стеван

Јован

земљу. Одмах за тим натуку му добро његову шубару на главу, увежу га преко ње једним шалом, па га дохвате и однесу на

100 корака од места извршенога разбојништва; ту га спусте на земљу, претресу и одузму новац, по том га изударују и пуште. Приликом отимања новца један од нападача поднео је Ратку нож под грло и претио му клањем, ако не да сав новац или ако виче за помоћ, а пре но што ће поћи, нападачи су тражили од Ратка, да се закуне „Св. Јованом“ да их за овај напад неће тужити нити коме о њему што причати, што је овај и учинио.

— Од оне друге двојице нападача, један је, по Ратковом казивању, повиоког стаса у оделу је војничком, а други је омален и у оделу је сукненом.

Ратко је јуче по својој момку послао кући — у Куршумлију 700 динара.

Живота

* * *
Наша престоничка полиција којој за последње три године није остало непронађено ни једно важније казниво дело, упе се свим силама својим да уђе у траг и овом разбојништву — да пронађе разбојнике.

Задатак не беше ни мало лак, ваљда само с тога, да би се ми и овога пута, као и много раније, уверили, да је наша престоничка полиција потпуно дорасла за свој тежак, али и узвишени позив, захваљујући њеном неуморном труду и раду, само после три дана, разбојници су били похватани и позатварани. То не беху нико други, но ови бедници чије слике доносимо, а то су: Светозар — Стеван Јанковић бив. чистач војних нужника родом из Ст. Србије, Јован Микић, земљоделац из села Сумраковца, среза бољевачког и Живота Тришић, земљоделац родом из села Лозовика, окр. подунавског. Први има 30, други 21 а трећи 23 године. Сва тројица потпуно су признали своју кривицу и сада, у затворима Управе града Београда, у страху очекују праведну казну за свој злочин.

Изнесећи слике ових разбојника молимо све оне, који о њима што више знају, да нас о томе што пре известе.

ПОТЕРА.

Живојин Петровић, тежак, из В. Шиљеговца, који је био стављен под присмотру, што је се сам пријавио начелству округа крушевачког, да је секиром премлатио свога стрица Милоша Петровића, онд. 29-ог августа ове године, побегао је незнано куд.

Живојин је врло живахан, има 23. године, раста малог, лица ситног, црномањаст, бркова и браде мале и црне, испод појаса на задњем делу тела има чиреве. Од одела има гуњче, чакшире и прслук, на глави шајкачу, босоног.

Начелство округа крушевачког наређује живу потеру за Живојином, пронађеног треба спровести пом. начелству с позивом на Бр. 9233, или Управи града Београда на Бр. 21565.

Ђорђе Радосављевић, скитачки Циганин, чергар и дамбас, решењем начелника среза лужничког (у Бабушници) од 1. ов. м. стављен је под кривичну истрагу у притвор и оков, за дело из § 221. т. 9. каз. закона. Па како је Ђорђе отумарао негде, то ср. начелник моли све полициске власти у земљи, да га живо и озбиљно потраже и нађеног њему стражарно спроведу, с позивом на Бр. 4491., иначе да о непроналаску одговоре. — Ђорђу је 50. година, шорав, нема носа, мало крњ; у лицу је роав од богиња; доња му је усница расечена; раста је средњег, витак; у оделу сукненом.

Драгутин Михаиловић, бив. привремени телеграфиста у Кладову, решењем неготинског првостепеног суда стављен је

под суд и у притвор због утаје новаца, примљених по званичној дужности. Он је родом из Јагодине, има 30 год., средњег је стаса, црномањаст је. За Драгутином који је у бегству, наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести помен. суду с позивом на Бр. 7882., или Управи гр. Београда на Бр. 22039.

Алекса — Коконтије Костић, каменорезац, решењем начелства округа ужичког стављен је под кривичну истрагу и у притвор због крађе коју је извршио Вучку Радојевићу, предузимачу из Ужица. Не зна се, где се Алекса сада налази, па с тога пом. начелство моли све полиц. власти да га живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Он се може спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 22038.

Павле Коцић, родом из Прилепца, среза власотиначког, округа пиротског, осуђеник нишког казног завода, ноћу између 6—7 тек. мес. побегао је са суде а из брестовачке бање, где је на раду био. Он има 58 година, средњег је стаса, косе и бркова проседе, очију црних. Наређује се живо тражење. Пронађеног треба стражарно спровести управи нишког казног завода с позивом на акт под Бр. 1912, или Управи града Београда на акт Бр. 21189.

ТРАЖЕ СЕ.

Милоша Драгојловића, рибара, **Богдана Спасеновића**, хлебара и **Младена Новаковића** шпедитера, окривљене за кријумчарење, који су до скоро живели у Шапцу, тражи начелство окр. подринског актом Бр. 5632. пронађене треба спровести поменутом начелству, или Управи града Београда с позивом на Бр. 21594.

Јулису жену Младена Савића, Циганина из села Дола, округа крушевачког, која је одбегла од свога мужа, однев му том приликом 250 дивара, тражи начелство окр. крушевачког актом Бр. 9422. Пронађену треба спровести помен. начелству, или Управи гр. Београда с позивом на Бр. 22042.

Богдана, сина Јанићија Жужића из села Никојевића, среза ужичког, кога је још 22 пр. мца нестало, тражи начелство округа ужичког актом Бр. 11957. Богдан има 15 год., средњег је стаса, округлог лица, косе смеђе; у оделу је народном. Пронађеног треба упутити поменутом начелству, или Управи гр. Београда с позивом на Бр. 21882.

ОГЛАШЕН ЗА ХАЈДУКА

Илија син Радована Јовичића из села Стубла, среза и округа ваљевског, решењем начелства округа ваљев. од 4. тек. мца. Бр. 9212 оглашен је за хајдука пошто се у законском року није предао властима. Према овоме од данас може сваки убити Илију. Акт Управе гр. Београда Бр. 21800.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Молимо поверенике, који нам још нису послали покупљену претплату да то учине одмах, како неби били принуђени да предузмемо друге мере.

У једном од идућих бројева, објавићемо имена оних лица, за које знамо да су претплату за наш лист покупила, па нам још новац нису послали.

Из неколико места, још нисмо добили обрачун за Полицајца I са календаром за 1898. год. ма да је од тада протекло скоро две године. Ми овим позивамо и последњи пут молимо, да нам се или новац пошаље, или књиге у року од 10. дана врате, јер исте још можемо да употребимо. У противном поднећемо тужбу за упропашћени новац, а после овог рока књиге нећемо примити.

Ово нека важи и за оне, који нам нису послали обрачун и за II. „Полицајца“ са календаром за 1899. годину.